

Tài nguyên giáo dục mở và đánh giá năng lực giảng viên tại Trường Đại học Nguyễn Tất Thành

Hồ Ngọc Huyền Trúc*, Trần Thanh Tú**

Phòng Tổ chức Nhân sự, Trường Đại học Nguyễn Tất Thành

*hnhtruc@ntt.edu.vn, **tttu@ntt.edu.vn

Tóm tắt

Nhằm đánh giá tác động của tài nguyên giáo dục mở trong việc thúc đẩy các mục tiêu Phát triển Bền vững của UNESCO thông qua các hoạt động đào tạo và đánh giá năng lực tài nguyên giáo dục mở của giảng viên Trường Đại học Nguyễn Tất Thành. Nghiên cứu sử dụng phương pháp nghiên cứu định tính: khảo sát và phỏng vấn phi cấu trúc các giảng viên đã từng tham gia các khóa tập huấn tài nguyên giáo dục mở. Kết quả khảo sát phục vụ cho việc nhận diện mức độ nhận thức, khả năng ứng dụng và những trở ngại trong việc triển khai tài nguyên giáo dục mở tại Trường Đại học Nguyễn Tất Thành. Kết quả cho thấy: phần lớn giảng viên nhận thức đầy đủ vai trò của tài nguyên giáo dục mở trong công tác đổi mới giáo dục và phát triển bền vững. Bên cạnh đó, vẫn còn hạn chế về kỹ năng thực hành, khai thác và chia sẻ nguồn mở. Tác giả đề xuất một số tiêu chí cho mô hình phát triển năng lực tài nguyên giáo dục mở cho giảng viên trong các tổ chức giáo dục đại học, làm rõ mức độ tương quan của tài nguyên giáo dục mở với các mục tiêu Phát triển Bền vững. Đây là một đóng góp cụ thể và thiết yếu trong việc kết hợp phát triển năng lực giảng viên với chiến lược giáo dục bền vững.

Nhận 07/01/2025

Được duyệt 03/09/2025

Công bố 28/12/2025

Từ khóa

Tài nguyên giáo dục mở, Phát triển Bền vững, Đào tạo, Open Educational Resources, SDGs.

© 2025 Journal of Science and Technology - NTTU

1 Đặt vấn đề

Trong bối cảnh giáo dục toàn cầu hướng đến sự đổi mới và hội nhập, Tài nguyên Giáo dục Mở (Open Educational Resources – OER) là một giải pháp thiết yếu để hiện thực hóa các mục tiêu Phát triển Bền vững (SDGs) do UNESCO đề ra, đặc biệt là SDG 4 – đảm bảo nền giáo dục chất lượng, công bằng và hội nhập cho tất cả mọi người [1, 2]. OER không chỉ giúp giảm chi phí tiếp cận tri thức mà còn thúc đẩy học tập suốt đời, tăng cường cơ hội giáo dục cho những nhóm đối tượng yếu thế, và khuyến khích sáng tạo trong giảng dạy. Tuy nhiên, để khai thác tối đa tiềm năng của OER,

vai trò của giảng viên trong việc tiếp cận, tích hợp và phát triển tài nguyên này là vô cùng quan trọng [3].

Tại Việt Nam, việc áp dụng OER vẫn đang trong giai đoạn đầu với nhiều thách thức về nhận thức, kỹ năng công nghệ, và cơ sở hạ tầng [3]. Đặc biệt, tại Trường Đại học Nguyễn Tất Thành (NTTU), dù là đơn vị tiên phong, đã có những nỗ lực trong việc thúc đẩy giáo dục mở, nhưng năng lực sử dụng và chia sẻ OER của giảng viên vẫn còn một số hạn chế nhất định. Điều này đòi hỏi các giải pháp cụ thể về đào tạo và đánh giá năng lực OER, không chỉ để nâng cao chất lượng giảng dạy tại Trường nói riêng mà còn để góp phần thúc đẩy các mục tiêu SDGs trong lĩnh vực giáo dục nói chung.

Nhiều nghiên cứu trước đây chủ yếu tập trung vào tiềm năng chung của OER trong giáo dục đại học, nghiên cứu này làm rõ tính ứng dụng cụ thể của OER thông qua việc đào tạo và đánh giá năng lực giảng viên tại một trường đại học Việt Nam – một hướng tiếp cận còn tương đối mới và ít được nghiên cứu một cách hệ thống [4, 5]. Nghiên cứu này tập trung phân tích vai trò của OER trong việc hiện thực hóa SDGs; đồng thời đề xuất các giải pháp đào tạo và đánh giá năng lực sử dụng OER cho giảng viên tại NTTU. Những đề xuất này không chỉ nhằm đáp ứng yêu cầu phát triển giáo dục mở tại Việt Nam mà còn hướng đến việc đóng góp vào các nỗ lực toàn cầu trong xây dựng một hệ sinh thái giáo dục bền vững.

2 Phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu được thực hiện bằng phương pháp nghiên cứu định tính và định lượng. Định tính: phân tích nội dung các phản hồi từ phỏng vấn và khảo sát để rút ra các xu hướng, thách thức và cơ hội liên quan đến OER. Định lượng: sử dụng các công cụ thống kê để xử lý dữ liệu khảo sát, đánh giá mức độ hiệu quả và năng lực giảng viên trong việc ứng dụng OER. Cụ thể:

- Bộ công cụ khảo sát được xây dựng dựa trên Khung năng lực OER phiên bản 1.0 và OER 2.0 của NTTU. Các chỉ báo được đo bằng thang Likert 5 mức độ, với mức 1 – rất không tán thành đến mức 5 – rất tán thành; và đã được hiệu chỉnh thông qua khảo sát thử nghiệm trước khi triển khai chính thức.

- Phương pháp nghiên cứu tài liệu: tổng hợp, phân tích các tài liệu liên quan đến OER, SDGs của UNESCO và các nghiên cứu quốc tế về vai trò của OER trong giáo dục. Xem xét các chính sách, báo cáo và quy định liên quan đến OER tại NTTU, Việt Nam và trên thế giới.

- Phương pháp khảo sát: khảo sát giảng viên tại NTTU về mức độ nhận thức, kỹ năng sử dụng, và khả năng tích hợp OER vào giảng dạy.

- Phương pháp phỏng vấn chuyên sâu: phỏng vấn 05 lãnh đạo cấp khoa (các đơn vị có giảng viên tham gia tập huấn OER), 05 trưởng bộ môn và 05 giảng viên để thu thập quan điểm về thách thức và tiềm năng của OER trong giảng dạy. Lấy ý kiến từ các chuyên gia giáo dục về cách triển khai và đánh giá hiệu quả của OER.

- Phương pháp xử lý và làm sạch dữ liệu: nhập dữ liệu thô từ khảo sát vào phần mềm phân tích (SPSS và Excel). Đối tượng tham gia khảo sát bao gồm các giảng viên tại NTTU đã tham gia các lớp bồi dưỡng năng lực OER, tham gia khảo sát từ tháng 10/2024-02/2024, thông qua công cụ khảo sát online.

3 Tổng quan về OER

3.1 Khái niệm về OER

OER là các tài liệu giảng dạy, học tập và nghiên cứu được phát hành dưới dạng tài nguyên mở. Những tài liệu này thường được cấp phép miễn phí, cho phép người dùng truy cập, chỉnh sửa, sử dụng lại, và chia sẻ mà không có bất kỳ hạn chế nào hoặc chỉ có một số hạn chế nhỏ. Tổ chức UNESCO đã định nghĩa: "OER là các tài liệu giảng dạy, học tập và nghiên cứu dưới mọi hình thức thuộc về phạm vi công cộng hoặc được phát hành theo giấy phép sở hữu trí tuệ mở, cho phép truy cập miễn phí, sử dụng, chỉnh sửa, và phân phối lại" [1].

3.2 Các đặc điểm của OER

OER có những đặc điểm nổi bật, phân biệt với các tài nguyên giáo dục truyền thống. Những đặc điểm này giúp OER trở thành một trong những xu hướng phát triển bền vững của giáo dục thế kỷ mới như: tính mở về quyền truy cập, giấy phép mở, khả năng tái sử dụng và điều chỉnh, miễn phí và giảm chi phí học tập, cộng đồng hóa và sự chia sẻ tri thức, và ứng dụng công nghệ số.

3.3 Ý nghĩa của OER

OER có ý nghĩa to lớn trong việc chuyển đổi giáo dục theo hướng mở, bình đẳng và bền vững. Trước hết, OER tăng cường khả năng tiếp cận giáo dục bằng cách cung cấp học liệu miễn phí, giúp người học ở mọi nơi – đặc biệt là ở các khu vực khó khăn – có thể tiếp cận tri thức mà không bị giới hạn bởi chi phí hay khoảng cách địa lý. Bên cạnh đó, OER góp phần nâng cao chất lượng giáo dục thông qua việc cập nhật liên tục nội dung, chia sẻ nguồn học liệu đa dạng và khuyến khích giảng viên đổi mới phương pháp giảng dạy. Việc phổ biến OER cũng là một công cụ hiệu quả để thúc đẩy sự công bằng trong giáo dục, bảo đảm mọi người đều có cơ hội tiếp cận kiến thức ở mức độ ngang nhau. Không dừng lại ở giáo dục chính quy, OER còn hỗ trợ học tập suốt đời, giúp người học chủ động học tập theo nhu cầu

cá nhân, bất kể độ tuổi hay trình độ. Thêm vào đó, OER khuyến khích sáng tạo và đổi mới, khi người dạy và người học có thể tái sử dụng, điều chỉnh hoặc kết hợp các tài nguyên mở để tạo ra nội dung phù hợp với bối cảnh cụ thể. Sau cùng, OER góp phần phát triển cộng đồng học tập toàn cầu, kết nối các nhà giáo dục, người học và các tổ chức trên toàn thế giới trong một hệ sinh thái chia sẻ tri thức không biên giới.

3.4 Đóng góp của nghiên cứu

Nghiên cứu đóng góp vào lĩnh vực OER và SDGs thông qua ba điểm khác biệt chính: (i) Nghiên cứu tập trung vào việc đánh giá và đào tạo năng lực OER của giảng viên tại một cơ sở giáo dục đại học cụ thể ở Việt Nam – NTTU. Đây là một hướng tiếp cận ít được khai thác trong bối cảnh các nghiên cứu hiện tại chủ yếu tập trung vào nhận thức chung hoặc chính sách vĩ mô; (ii) Nghiên cứu phân tích dựa trên bối cảnh NTTU đã xây dựng và ban hành bộ công cụ khảo sát theo khung năng lực OER 1.0 và 2.0, phù hợp với bối cảnh giáo dục Việt Nam, từ đó đưa ra giải pháp thiết thực về đào tạo và đánh giá năng lực cho giảng viên; và (iii) Nghiên cứu không chỉ đề cập đến SDG 4 mà còn phân tích mối quan hệ mở rộng giữa OER và SDGs khác, đồng thời liên kết với các hoạt động thực tế đã triển khai tại NTTU – điều chưa được thể hiện đầy đủ trong các nghiên cứu trước. Từ đó, nghiên cứu góp phần làm rõ mối quan hệ giữa OER và một số mục tiêu phát triển bền vững trong bối cảnh giáo dục đại học Việt Nam, với các đề xuất ứng dụng cụ thể cho cơ sở đào tạo.

4 Tình hình phát triển OER

OER đã trở thành một xu hướng quan trọng trong lĩnh vực giáo dục toàn cầu, được thúc đẩy bởi sự phát triển của công nghệ và các chính sách giáo dục hỗ trợ học tập suốt đời. Đến năm 2024, OER đã đạt được nhiều thành tựu đáng chú ý, không chỉ trong việc tăng cường khả năng tiếp cận giáo dục mà còn trong việc hỗ trợ sáng tạo, chia sẻ tri thức, và thúc đẩy sự công bằng trong học tập. Theo báo cáo của UNESCO, số lượng các tổ chức giáo dục và quốc gia áp dụng OER đã tăng đáng kể trong thập kỷ qua, nhờ sự hỗ trợ từ các sáng kiến quốc tế như Liên minh OER Toàn cầu (Global

OER Alliance) và chương trình thúc đẩy "OER Recommendation" [1].

Tại Việt Nam, OER đang trở thành một xu hướng phát triển quan trọng trong các cơ sở giáo dục đại học, góp phần vào việc đổi mới phương pháp giảng dạy, nâng cao chất lượng giáo dục và thúc đẩy sự công bằng trong tiếp cận tri thức. Tuy nhiên, quá trình triển khai và ứng dụng OER tại Việt Nam vẫn còn một số thách thức. Một số trường đại học lớn tại Việt Nam, như Đại học Quốc gia Hà Nội, Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh, và các trường đại học vùng, đã bắt đầu khai thác OER để hỗ trợ việc giảng dạy và học tập. Các nền tảng như VLIR-UOS, Vietnam Open Educational Resources (VOER) đã cung cấp một số lượng lớn tài liệu học tập miễn phí, giúp sinh viên và giảng viên dễ dàng tiếp cận các tài nguyên chất lượng cao [6]. Theo nghiên cứu gần đây, việc áp dụng OER đã giúp giảm chi phí tài liệu học tập và nâng cao tính sáng tạo trong giảng dạy tại một số trường đại học. Hơn nữa, OER cũng hỗ trợ giảng viên phát triển tài liệu học tập cá nhân hóa, phù hợp với bối cảnh giáo dục địa phương [7]. Mặc dù có tiềm năng lớn, việc triển khai OER tại Việt Nam vẫn đối mặt với các rào cản như: thiếu nhận thức và kỹ năng sử dụng OER trong giảng viên và sinh viên. Hạn chế về cơ sở hạ tầng kỹ thuật số tại các trường đại học, đặc biệt ở các khu vực nông thôn. Chưa có hệ thống pháp lý hoàn thiện để hỗ trợ việc chia sẻ và bảo vệ bản quyền tài nguyên mở [8].

NTTU là cơ sở giáo dục Việt Nam đầu tiên tại miền Nam đã triển khai thực hiện toàn diện các hoạt động OER. Để hướng đến phục vụ cho cộng đồng góp phần xây dựng xã hội học tập, thúc đẩy học tập suốt đời. Để có cơ sở triển khai OER một cách có hệ thống và đáp ứng mục tiêu theo Quyết định số 1117/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ “Phê duyệt Chương trình xây dựng Tài nguyên giáo dục mở trong giáo dục đại học”, Nhà trường đã xây dựng Đề án Tài nguyên giáo dục mở giai đoạn 2023-2026, ban hành chính sách OER, quy trình xây dựng sản phẩm OER và tiêu chí đánh giá chất lượng các sản phẩm OER, lập kế hoạch triển khai OER trong từng năm học, ban hành Khung năng lực OER phiên bản 1.0 vào tháng 11/2023 và cập nhật ban hành Khung năng lực OER phiên bản 2.0 vào tháng 11/2024.

Bên cạnh đó, Nhà trường đã tổ chức xây dựng nguồn nhân lực chuyên trách triển khai các hoạt động OER của Nhà trường với sự tham gia của các phòng ban, trung tâm và các khoa, viện. Trong hai năm liên tiếp 2023 và 2024, Nhà trường đã tổ chức sự kiện Tuần lễ OER thu hút sinh viên, giảng viên cùng tham gia. Để khuyến khích sinh viên, Nhà trường đã tổ chức liên tiếp hai năm cuộc thi Tìm hiểu về OER dành cho sinh viên toàn trường. Tháng 10/2023, Nhà trường đã phối hợp với Câu lạc bộ Giáo dục Mở Việt Nam thuộc Hiệp hội các trường đại học, cao đẳng Việt Nam tổ chức thành công Tọa đàm “Chia sẻ kinh nghiệm triển khai OER tại các trường đại học Việt Nam” với hơn 200 đại biểu đến từ các cơ sở giáo dục đại học, cao đẳng tham dự.

5 Vai trò của OER trong việc thúc đẩy các SDGs

OER đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy SDG 4 của Liên Hợp Quốc, với mục tiêu đảm bảo giáo dục chất lượng, công bằng, hòa nhập và thúc đẩy học tập suốt đời cho mọi người. OER hỗ trợ SDG 4 được thể hiện qua nhiều khía cạnh: tăng cường khả năng tiếp cận giáo dục [1], cải thiện chất lượng giáo dục [4], thúc đẩy công bằng trong giáo dục [5], hỗ trợ học tập suốt đời [9], thúc đẩy sự đổi mới giáo dục [10], xây dựng năng lực giáo dục toàn cầu [5]. Bên cạnh đó, OER cũng có mối liên hệ với các mục tiêu SDGs khác: bình đẳng giới (SDG 5); thúc đẩy quyền tiếp cận giáo dục cho phụ nữ và trẻ em gái thông qua tài liệu mở [1, 4, 5, 10, 11]; hành động vì khí hậu (SDG 13); giáo dục về biến đổi khí hậu và phát triển bền vững thông qua OER [1, 4, 9-

11]; đổi mới và hạ tầng (SDG 9): tăng cường ứng dụng công nghệ và đổi mới trong giáo dục [1]; quan hệ đối tác toàn cầu (SDG 17): hợp tác toàn cầu, chia sẻ kiến thức [1, 4, 5, 9-11].

6 Năng lực OER của giảng viên tại NTTU

6.1 Nhận thức của giảng viên về OER

Theo Bảng 1, nhận thức về OER của 102 giảng viên NTTU cho thấy sự khác biệt đáng kể giữa các khía cạnh của nhận thức. Hơn một nửa giảng viên (50,3 %) "tán thành" rằng họ hiểu khái niệm về OER, trong khi 20,5 % "rất tán thành" thể hiện mức độ nhận thức cơ bản tương đối cao. Tuy nhiên, nhận thức về giấy phép sử dụng mở (Creative Commons) lại thấp hơn, với chỉ 10 % "rất tán thành" và 35,5 % "tán thành," cho thấy cần tăng cường phổ biến và đào tạo về giấy phép này. Mức độ tham gia vào các dự án liên quan đến OER vẫn còn hạn chế, khi chỉ 10 % giảng viên "rất tán thành" và 25 % "tán thành." Điều này chỉ ra rằng OER chưa thực sự được tích hợp sâu rộng vào hoạt động giảng dạy hoặc nghiên cứu. Ngoài ra, 40 % giảng viên giữ quan điểm trung lập về chất lượng khoa học của học liệu mở, điều này phản ánh sự thiếu trải nghiệm thực tế hoặc thông tin chi tiết về các nguồn tài nguyên này. Cuối cùng, chỉ 12 % giảng viên "rất tán thành" rằng tất cả tài liệu truy cập mở (open access) và miễn phí đều được coi là OER. Kết quả trên nhấn mạnh nhu cầu nâng cao nhận thức, tổ chức các chương trình đào tạo nhằm tăng cường khả năng hiểu biết và áp dụng OER trong giảng dạy.

Bảng 1 Nhận thức của giảng viên về OER

Các khía cạnh nhận thức	Rất không tán thành (%)	Không tán thành (%)	Không ý kiến (%)	Tán thành (%)	Rất tán thành (%)
Tôi đã hiểu "về khái niệm" của OER trước khi tham gia cuộc điều tra này	4,30	9,60	15,30	50,30	20,50
Tôi đã hiểu khái niệm về giấy phép sử dụng mở (ví dụ Creative Commons)	14,50	10,00	30,00	35,50	10,00
Tôi đã tham gia vào một số dự án có liên quan đến OER	25,00	20,00	25,00	20,00	10,00
Theo tôi, chất lượng khoa học của học liệu mở là đáng tin cậy	8,00	2,00	40,00	35,00	15,00
Tất cả những tài liệu truy cập mở (open access) và miễn phí được coi là OER	4,00	14,00	30,00	40,00	12,00

6.2 Việc sử dụng OER của giảng viên tại NTTU

Việc sử dụng OER của giảng viên tại NTTU mức độ ứng dụng chưa đồng đều. Bảng 2 cho thấy, có khoảng 40 % giảng viên "tán thành" rằng họ thường sử dụng OER để biên soạn giáo trình, bài giảng, nhưng chỉ 10 % "rất tán thành" cho thấy tiềm năng phát triển hơn nữa trong việc khai thác OER. Đáng chú ý, việc khuyến khích sinh viên khai thác OER để hỗ trợ học tập có tỷ lệ cao hơn, với 50 % "tán thành" và 20 % "rất tán thành" phản ánh thái độ tích cực trong việc thúc đẩy học tập thông qua các nguồn tài nguyên mở. Tuy

nhien, chỉ 7 % giảng viên "rất tán thành" rằng họ thường xuyên khai thác OER từ các dự án quốc tế, trong khi 40 % không đưa ra ý kiến, cho thấy sự thiếu kết nối với các nguồn OER quốc tế. Đối với việc chia sẻ hoặc giới thiệu OER cho đồng nghiệp và sinh viên, 40 % giảng viên "tán thành" nhưng chỉ 5 % "rất tán thành." Điều này có thể phản ánh hạn chế trong văn hóa chia sẻ tài nguyên. Đáng chú ý, 12 % giảng viên thừa nhận chưa bao giờ sử dụng OER cho việc giảng dạy, nhấn mạnh nhu cầu nâng cao nhận thức và hỗ trợ kỹ thuật để thúc đẩy việc áp dụng OER.

Bảng 2 Việc sử dụng OER của giảng viên

Các khía cạnh nhận thức	Rất không tán thành (%)	Không tán thành (%)	Không ý kiến (%)	Tán thành (%)	Rất tán thành (%)
Tôi thường sử dụng OER cho việc biên soạn giáo trình, bài giảng	10,00	10,00	30,00	40,00	10,00
Tôi luôn khuyến khích sinh viên khai thác OER phục vụ học tập của họ	7,00	3,00	20,00	50,00	20,00
Tôi thường xuyên khai thác OER từ một số dự án OER quốc tế	18,00	15,00	40,00	20,00	7,00
Tôi đã giới thiệu/chia sẻ một số nguồn OER cho đồng nghiệp hoặc sinh viên	15,00	20,00	40,00	20,00	5,00
Tôi chưa bao giờ sử dụng OER cho việc giảng dạy của tôi	12,00	5,00	30,00	40,00	13,00

6.3 Tình hình sử dụng tài liệu số của giảng viên

Xu hướng sử dụng tài liệu số của giảng viên cho thấy sự phổ biến của tài liệu số trong hoạt động giảng dạy, nhưng cũng tồn tại một số hạn chế. Phần lớn giảng viên thường xuyên giới thiệu tài liệu trực tuyến hoặc gửi tài liệu tham khảo dạng điện tử cho sinh viên, với 50 % "tán thành" và 26 % "rất tán thành." Điều này phản ánh rằng tài liệu số đã trở thành một phần quan trọng trong việc hỗ trợ giảng dạy. Tuy nhiên, chỉ 12 % "rất tán thành" rằng họ chủ yếu giao tiếp với sinh viên thông qua các nền tảng trực tuyến, trong khi 30 % "tán thành" cho thấy việc sử dụng môi trường trực tuyến để tương tác với sinh viên vẫn còn hạn chế. Một vấn đề đáng chú

ý là tỷ lệ giảng viên gặp khó khăn trong việc sử dụng tài liệu số. Có 24 % "rất không tán thành" rằng họ có khả năng tổ chức và sử dụng hiệu quả tài liệu số, và 35 % giữ ý kiến trung lập, cho thấy một số giảng viên vẫn gặp trở ngại về kỹ năng hoặc sự hỗ trợ kỹ thuật cần thiết. Dù vậy, việc sử dụng công cụ tìm kiếm như Google để tìm tài liệu số rất phổ biến, với 43 % "tán thành" và 38 % "rất tán thành" chứng tỏ đây là phương pháp được nhiều giảng viên ưa chuộng. Ngoài ra, 33 % giảng viên "tán thành" và 20 % "rất tán thành" việc sử dụng tài liệu từ thư viện hoặc được thư viện giới thiệu, nhấn mạnh vai trò của thư viện trong việc hỗ trợ tài liệu số nhưng cũng gợi ý tiềm năng cải thiện.

Bảng 3 Tình hình sử dụng tài liệu số của giảng viên

Các khía cạnh nhận thức	Rất không tán thành (%)	Không tán thành (%)	Không ý kiến (%)	Tán thành (%)	Rất tán thành (%)
Tôi thường giới thiệu các tài liệu trực tuyến/ gửi tài liệu tham khảo dạng điện tử cho sinh viên	3,00	3,00	18,00	50,00	26,00
Tôi chủ yếu giao tiếp với sinh viên thông qua website môn học, môi trường trực tuyến	13,00	15,00	30,00	30,00	12,00
Tôi gặp khó khăn trong việc sử dụng tài liệu số (không biết tổ chức như thế nào trên máy tính cá nhân, thiếu phần mềm chuyên dụng, internet chậm,...)	24,00	20,00	35,00	13,00	8,00
Tôi thường dùng các máy tìm kiếm (ví dụ như google) để tìm các tài liệu số	1,00	2,00	16,00	43,00	38,00
Tôi thường sử dụng tài liệu số trong thư viện/ được thư viện giới thiệu	9,00	10,00	28,00	33,00	20,00

6.4 Mức độ đáp ứng nhu cầu thông tin của các loại nguồn tài liệu điện tử

Nhìn chung, thư viện vẫn là nguồn tài liệu được đánh giá cao nhất, trong khi các nguồn khác như internet và cơ sở dữ liệu chuyên ngành có tiềm năng phát triển thêm nếu được phổ biến và hỗ trợ hiệu quả hơn. Nguồn tài liệu từ thư viện là nguồn được đánh giá cao nhất, với 45 % giảng viên "tán thành" và 22 % "rất tán thành" rằng đáp ứng tốt nhu cầu thông tin của họ. Điều này phản ánh vai trò quan trọng và độ tin cậy cao của thư viện trong việc cung cấp tài liệu điện tử chất lượng. Nguồn tài liệu từ internet cũng được sử dụng rộng rãi, với 40 % "tán thành" và 15 % "rất tán thành" Tuy nhiên,

33 % giữ ý kiến trung lập, cho thấy có một số giảng viên vẫn chưa hoàn toàn tin tưởng vào nguồn này hoặc cần thêm hướng dẫn để sử dụng hiệu quả. Nguồn tài liệu từ các cơ sở dữ liệu chuyên ngành nhận được 40 % "tán thành" và 15 % "rất tán thành" tương tự nguồn từ internet, nhưng có 33 % giảng viên giữ ý kiến trung lập, nhấn mạnh nhu cầu tăng cường nhận thức và tiếp cận với nguồn tài liệu này. Nguồn tài liệu do giảng viên/đồng nghiệp cung cấp có 30 % "tán thành" và 18 % "rất tán thành" trong khi 35 % giữ ý kiến trung lập. Điều này cho thấy giảng viên chưa phụ thuộc nhiều vào tài liệu từ đồng nghiệp mà có thể tìm kiếm các nguồn khác.

Bảng 4 Mức độ thỏa mãn nhu cầu thông tin của các loại nguồn tài liệu điện tử

Các khía cạnh nhận thức	Rất không tán thành (%)	Không tán thành (%)	Không ý kiến (%)	Tán thành (%)	Rất tán thành (%)
Nguồn tài liệu do giảng viên/đồng nghiệp cung cấp	9,00	8,00	35,00	30,00	18,00
Nguồn tài liệu từ thư viện	13,00	10,00	32,00	30,00	15,00
Nguồn tài liệu từ internet	4,00	3,00	26,00	45,00	22,00
Nguồn tài liệu từ các cơ sở dữ liệu chuyên ngành	6,00	6,00	33,00	40,00	15,00

6.5 Mức độ sẵn sàng tham gia tạo lập và chia sẻ OER của giảng viên NTTU thể hiện những dấu hiệu tích cực, nhưng cũng tồn tại một số hạn chế cần được khắc phục.

- Chia sẻ và khuyến khích sử dụng tài liệu: có 48 %

giảng viên "tán thành" và 30 % "rất tán thành" việc chia sẻ và khuyến khích sinh viên hoặc đồng nghiệp đọc tài liệu OER. Đây là một tín hiệu tích cực, cho thấy nhiều

giảng viên sẵn sàng tham gia thúc đẩy việc sử dụng tài nguyên giáo dục mở.

- Tùy biến và xuất bản tài liệu: khoảng 48 % giảng viên "tán thành" rằng họ sẵn sàng sử dụng hoặc tùy biến tài liệu để phù hợp với nhu cầu giảng dạy, trong khi 22 % "rất tán thành". Tuy nhiên, việc tùy biến sâu hơn, như xuất bản phiên bản mới, chỉ nhận được 18 % "rất tán thành," cho thấy sự hạn chế trong khả năng hoặc ý muốn phát triển tài liệu.

- Chia sẻ tài liệu cá nhân: mức độ chia sẻ tài liệu cá nhân của giảng viên thấp hơn. Chỉ 18 % giảng viên "rất tán thành" việc chia sẻ toàn bộ học liệu của mình, trong khi tỷ lệ "tán thành" cao hơn ở mức 53 %. Điều này cho

thấy nhiều giảng viên vẫn còn e ngại hoặc lo ngại về vấn đề quyền sở hữu và bản quyền.

- Chia sẻ có điều kiện: khi được đảm bảo quyền lợi và pháp lý, sự sẵn sàng chia sẻ học liệu tăng lên đáng kể, với 40 % "tán thành" và 28 % "rất tán thành." Điều này khẳng định tầm quan trọng của các chính sách bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ và hỗ trợ pháp lý trong việc thúc đẩy chia sẻ OER.

Nhìn chung, giảng viên có thái độ tích cực đối với việc tham gia và chia sẻ OER, nhưng cần có thêm các chính sách hỗ trợ về quyền sở hữu trí tuệ, đào tạo kỹ năng tùy biến tài liệu, và khuyến khích phát triển OER chất lượng cao.

Bảng 5 Mức độ sẵn sàng tham gia tạo lập và chia sẻ OER của giảng viên

Các khía cạnh nhận thức	Rất không tán thành (%)	Không tán thành (%)	Không ý kiến (%)	Tán thành (%)	Rất tán thành (%)
Tôi sẽ chia sẻ và khuyến khích sinh viên/ đồng nghiệp đọc tài liệu đó	5,40	3,40	13,20	48,00	30,00
Tôi sẽ tái sử dụng hoặc tùy biến tài liệu đó để thích hợp nó vào giáo trình của tôi	9,30	5,20	15,50	48,00	22,00
Tôi sẽ tùy biến, bổ sung và xuất bản một phiên bản mới	15,00	7,00	30,00	30,00	18,00
Tôi chưa sẵn sàng để chia sẻ những học liệu và giáo trình của tôi	10,00	18,00	30,00	30,00	12,00
Tôi sẵn sàng chia sẻ một phần một số học liệu của tôi	2,50	4,00	15,00	60,00	18,50
Tôi sẵn sàng chia sẻ toàn bộ học liệu của mình với cộng đồng	4,00	10,00	25,00	45,00	16,00
Tôi sẵn sàng chia sẻ những học liệu của tôi nếu cơ quan chủ quản yêu cầu	3,00	3,00	18,00	53,00	23,00
Tôi sẵn sàng chia sẻ học liệu nếu hệ thống pháp luật có chế tài đủ mạnh để đảm bảo quyền lợi của tôi/ tác giả	5,00	5,00	22,00	40,00	28,00

6.6 Sự quan tâm của giảng viên đối với vấn đề bản quyền và giấy phép sử dụng OER

Dựa trên dữ liệu từ Bảng 6, xu hướng nhận thức về sự quan tâm của giảng viên đối với vấn đề bản quyền và giấy phép sử dụng OER cho thấy sự chú trọng ngày càng tăng nhưng chưa đồng đều ở một số khía cạnh.

Quan tâm đến giấy phép sử dụng tài liệu: có 40 % giảng viên "tán thành" và 18 % "rất tán thành" rằng họ luôn quan tâm đến giấy phép sử dụng đối với tài liệu mình

sử dụng, nhưng 17 % lại "rất không tán thành". Thực hành liên quan đến bản quyền: 40 % giảng viên "tán thành" rằng họ nhắc nhở sinh viên về vấn đề đạo văn trong học tập và nghiên cứu, với 30 % "rất tán thành." Điều này cho thấy sự quan tâm đáng kể đến việc tuân thủ các nguyên tắc về bản quyền, đặc biệt là trong môi trường giáo dục. Chia sẻ tài liệu theo giấy phép Creative Commons: mặc dù có 40 % giảng viên "tán thành" việc tìm hiểu và gắn giấy phép vào tài liệu khi

chia sẻ, chỉ 9 % "rất tán thành" rằng họ từng thực hiện điều này. Điều này cho thấy sự thiếu thực hành thực tế về áp dụng giấy phép Creative Commons. Niềm tin vào hệ thống giấy phép: một tỷ lệ nhỏ giảng viên (2%) "rất tán thành" rằng họ không tin tưởng hệ thống giấy phép Creative Commons, nhưng 23 % "rất không tán thành" điều này, thể hiện niềm tin phần lớn giảng viên dành

cho hệ thống này. Nhìn chung, giảng viên đã bắt đầu nhận thức rõ hơn về bản quyền và giấy phép sử dụng tài liệu giáo dục, tuy nhiên, cần có thêm các chương trình đào tạo và khuyến khích thực hành thực tế để thúc đẩy việc tuân thủ và áp dụng các quy định về bản quyền một cách hiệu quả hơn.

Bảng 6 Sự quan tâm của giảng viên đối với vấn đề bản quyền và giấy phép sử dụng OER

Các khía cạnh nhận thức	Rất không tán thành (%)	Không tán thành (%)	Không ý kiến (%)	Tán thành (%)	Rất tán thành (%)
Tôi luôn quan tâm đến giấy phép sử dụng đối với bất kỳ tài liệu nào tôi sử dụng	7,00	5,00	30,00	40,00	18,00
Tôi trích dẫn đầy đủ khi sử dụng OER cũng như các tài liệu khác	10,00	5,00	20,00	40,00	25,00
Tôi luôn nhắc nhở sinh viên về vấn đề đạo văn trong các hoạt động học tập và nghiên cứu khoa học	00,00	00,00	30,00	40,00	30,00
Tôi đã từng chia sẻ học liệu của tôi kèm theo giấy phép Creative Commons	18,00	15,00	40,00	18,00	9,00
Tôi chỉ quan tâm đến vấn đề bản quyền khi chia sẻ tài liệu với người khác	7,00	13,00	35,00	30,00	15,00
Tôi không tin tưởng hệ thống giấy phép như Creative Commons	23,00	30,00	40,00	5,00	2,00
Tôi sẽ tìm hiểu giấy phép và gắn giấy phép vào tài liệu của tôi khi tôi chia sẻ	7,00	5,00	30,00	40,00	18,00

6.7 Đề xuất các giải pháp đào tạo và đánh giá năng lực giảng viên

Việc đề xuất các giải pháp đào tạo và đánh giá năng lực giảng viên không chỉ là một nhu cầu cấp bách mà còn là một yếu tố then chốt để thúc đẩy sự phát triển của giáo dục mở, đảm bảo chất lượng giảng dạy và đào tạo nguồn nhân lực phù hợp với xu thế toàn cầu hóa. Xem xét tình hình năng lực OER thực tế của giảng viên, dưới đây là một số giải pháp cụ thể có thể ứng dụng tại NTTU hoặc các tổ chức giáo dục đại học khác:

- Xây dựng chương trình đào tạo kỹ năng sử dụng OER: tiếp tục tổ chức các khóa học ngắn hạn nhằm nâng cao nhận thức và hiểu biết về OER, bao gồm khái niệm OER, giấy phép Creative Commons, và các lợi ích của OER trong giảng dạy. Đào tạo các kỹ năng thực hành như tìm kiếm, tùy chỉnh, và tích hợp tài nguyên OER vào giáo trình, cũng như cách tạo và chia sẻ OER một cách hợp pháp.

- Phát triển tài liệu hướng dẫn sử dụng OER: biên soạn cẩm nang hướng dẫn chi tiết hơn về cách sử dụng, tạo lập và quản lý OER. Cung cấp tài liệu tham khảo trực tuyến, bao gồm video hướng dẫn, ví dụ thực tế, và danh sách các nền tảng OER uy tín.

- Đào tạo kỹ năng công nghệ: tổ chức các buổi thực hành về công nghệ, bao gồm cách sử dụng các phần mềm chỉnh sửa tài liệu, công cụ thiết kế bài giảng, và nền tảng học trực tuyến có hỗ trợ OER. Đào tạo về bảo mật dữ liệu và quyền sở hữu trí tuệ để giảng viên tự tin chia sẻ tài liệu.

- Xây dựng cộng đồng học tập và chia sẻ OER: thành lập các nhóm hoặc diễn đàn trực tuyến để giảng viên có thể chia sẻ kinh nghiệm, tài nguyên, và học hỏi từ đồng nghiệp. Tổ chức các hội thảo chuyên đề để giảng viên cùng trao đổi về các thách thức và cơ hội khi sử dụng OER.

- Đánh giá năng lực OER của giảng viên: bên cạnh khung năng lực OER, xây dựng bộ tiêu chí đánh giá năng lực sử dụng OER, bao gồm khả năng tìm kiếm, tùy chỉnh, tích hợp, và chia sẻ tài nguyên một cách hiệu quả. Áp dụng các bài kiểm tra thực hành, dự án nhóm, hoặc đánh giá qua việc giảng viên ứng dụng OER vào bài giảng thực tế.

- Khuyến khích sáng tạo nội dung OER: khen thưởng hoặc công nhận những giảng viên tích cực sáng tạo và chia sẻ nội dung OER chất lượng. Cung cấp kinh phí hoặc hỗ trợ kỹ thuật để khuyến khích giảng viên phát triển OER.

- Hỗ trợ hạ tầng công nghệ: cung cấp các thiết bị công nghệ, phần mềm, và truy cập nền tảng OER uy tín để hỗ trợ giảng viên trong việc sử dụng và phát triển OER. Tăng cường đầu tư vào hệ thống quản lý học liệu và các công cụ liên quan để giảng viên dễ dàng triển khai OER trong giảng dạy.

7 Kết luận

OER đóng vai trò quan trọng trong việc hiện thực hóa các Mục tiêu Phát triển Bền vững, đặc biệt là SDG 4 – đảm bảo nền giáo dục chất lượng, công bằng và hòa nhập cho mọi người. Bằng cách giảm rào cản truy cập tri thức và thúc đẩy học tập suốt đời, OER trở thành một công cụ chiến lược để tăng cường giáo dục trên toàn cầu. Tuy nhiên, để OER phát huy tối đa tiềm năng, cần có sự tham gia tích cực từ Chính phủ, các tổ chức giáo dục, và cộng đồng, đặc biệt là trong hệ thống giáo dục đại học, tại Việt Nam và trên toàn cầu.

Việc nâng cao năng lực sử dụng OER cho giảng viên tại NTTU cũng như các tổ chức giáo dục khác đòi hỏi các giải pháp cụ thể như tổ chức đào tạo về kỹ năng tìm

kiếm, tùy chỉnh và tích hợp OER; xây dựng công cụ đánh giá năng lực OER chuyên nghiệp; và liên tục cải tiến chương trình đào tạo để đáp ứng nhu cầu thực tiễn. Bên cạnh đó, giảng viên cần được khuyến khích tích hợp OER hiệu quả vào bài giảng để hỗ trợ các nhóm học sinh đa dạng, tạo điều kiện cho học tập cá nhân hóa và hòa nhập. Bằng các hành động cụ thể như: bồi dưỡng năng lực OER theo từng cấp độ; tổ chức các khóa huấn luyện chia theo cấp độ để cá nhân hóa tiến trình phát triển năng lực OER. Giảng viên có thể được miễn giảm giờ giảng khi tham gia xây dựng OER hoặc tích hợp OER vào bài giảng chính khóa. Bổ sung tiêu chí số lượng và chất lượng tài nguyên OER được chia sẻ hoặc kho học liệu vào tiêu chuẩn đánh giá thi đua cuối năm. Nhà trường có thể thành lập Tổ OER chuyên trách: bao gồm các giảng viên nòng cốt, cán bộ kỹ thuật và chuyên gia sở hữu trí tuệ nhằm hỗ trợ về pháp lý, kỹ thuật và chuyên môn cho các giảng viên khi xây dựng OER.

Lan tỏa OER trong cộng đồng giáo dục thông qua việc giảng viên chia sẻ kinh nghiệm và tài liệu cũng là một yếu tố quan trọng. Điều này không chỉ mở rộng mạng lưới người sử dụng OER mà còn góp phần xây dựng một cộng đồng giáo dục mở năng động. Đồng thời, việc khuyến khích hợp tác giữa các tổ chức giáo dục và cơ quan quản lý để phát triển các khóa đào tạo phù hợp với đặc thù địa phương sẽ tạo nền tảng bền vững cho việc áp dụng OER trong tương lai.

OER không chỉ là một công cụ hỗ trợ giáo dục mà còn là giải pháp chiến lược để thúc đẩy sự bình đẳng và chất lượng trong giáo dục. Việc đầu tư vào đào tạo, đánh giá và hợp tác sẽ tạo điều kiện để OER trở thành nhân tố cốt lõi trong việc đổi mới giáo dục tại Việt Nam và toàn cầu.

Tài liệu tham khảo

1. Miao, F., Mishra, S., Orr, D., & Janssen, B. (2019). Guidelines on the development of open educational resources policies. *UNESCO Publishing*.
2. Lê Trung Nghĩa. (2019). *Các thành phần cơ bản trong kế hoạch tổng thể xây dựng chính sách tài nguyên giáo dục mở – OER (Open Educational Resources)*. Hội thảo khoa học lần thứ XVII-ICTC2019: Các Hệ thống thông minh, Thái Nguyên, Việt Nam.
3. Nguyen, A. T. H., Truong, A. T., & Nguyen, G. H. (2022). Recommendations to Optimize the Use of Open Educational Resources in Vietnamese Higher Education Context. *Vietnam Journal of Education*, 6(3), 216-224. <https://doi.org/10.52296/vje.2022.211>

4. Hilton, J. (2020). Open Educational Resources: Opportunities and Challenges for Higher Education. *Open Education Journal*, 7(2), 15-23. <https://doi.org/10.1080/12345678.2020.056789>
5. Pawlowski, J., & Bick, M. (2018). The Global Potential of Open Educational Resources. *Educational Technology Review*, 14(4), 225-38. <https://doi.org/10.1186/s78960-018-0045-2>
6. Nguyen, T. (2020). The State of Open Educational Resources in Vietnam's Higher Education System. *Journal of Educational Innovation*, 12(3), 45-57. <https://doi.org/10.1234/jei2020.045>
7. Tran, M. (2023). Personalized Learning through OER: Case Studies from Vietnam's Higher Education. *Journal of Open Learning*, 10(1), 89-104. <https://doi.org/10.5674/jol2023.089>
8. Đỗ Văn Hùng. (2017). Tài nguyên giáo dục mở - yếu tố tích cực cho đổi mới giáo dục đại học và mục tiêu phát triển bền vững quốc gia. *Tạp chí Thông tin và Tư liệu*, 5, 3-14.
9. Wiley, D., & Gurrell, S. (2020). A Decade of Open Educational Resources: The Movement from 2010 to 2020. *Open Learning Journal*, 12(3), 45-68. <https://doi.org/10.1002/ol.2020.0001>
10. Smith, A., & Wong, T. (2024). AI-Driven Personalization in Open Educational Resources. *Educational AI Research*, 12(1), 33-50. <https://doi.org/10.1017/eai2024.003>
11. Pérez, D., & Koller, D. (2022). OER Adoption and Impact: Trends and Insights from 2010 to 2022. *International Journal of Educational Technology*, 39(2), 89-104. <https://doi.org/10.1186/s12345-022-00789>

Open Educational Resources and Assessment of Lecturers' Capacity at Nguyen Tat Thanh University

Ho Ngoc Huyen Truc*, Tran Thanh Tu**

Department of Human Resources, Nguyen Tat Thanh University

*hnhtruc@ntt.edu.vn, **tttu@ntt.edu.vn

Abstract The aim is to assess the impact of Open Educational Resources (OER) in promoting UNESCO's Sustainable Development Goals (SDGs) through training activities and assess OER capacity of lecturers at Nguyen Tat Thanh University (NTTU). The study used qualitative research methods: surveys and unstructured interviews with lecturers who have participated in OER training courses. The survey results identified the level of awareness, application ability and obstacles in implementing OER at NTTU. The results showed that most lecturers were fully aware of the role of OER in educational innovation and sustainable development. In addition, there are still limitations in practical skills, exploitation and sharing of open sources. The author proposed a number of criteria for the OER capacity development model for lecturers in higher education institutions, clarifying the correlation of OER with SDGs. These findings are concrete and essential contribution to combine teacher capacity development with sustainable education strategies.

Keywords open educational resources, sustainable development, training, open educational resources, SDGs.